

УДК
687:519.711

БОГОСЛАВЕЦЬ Л., МОВЧАН Ю.
Київський Національний університет технологій та дизайну

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОДЯГУ З УРАХУВАННЯМ ВЛАСТИВОСТЕЙ МАТЕРІАЛУ

Мета. Дослідження способів трансформації сучасного одягу, які допомагають розширити та додати новизни виробам. Визначення властивостей тканин, які допомагають при створенні одягу та конструктивні елементи, які дають змогу створити якісну трансформацію в одязі.

Наукова новизна. Досліджено властивості матеріалів, які впливають на просторові характеристики і на формування нових якостей у виробі.

Практичне значення. Впровадження в сучасні технологічні процеси результатів дослідження властивостей матеріалів, які впливають на просторові характеристики.

Ключові слова: властивості матеріалів, трансформація сучасного одягу, конструювання, багатофункціональність, формоутворення.

Постановка завдання. Актуальність теми дослідження полягає в тому, що на сучасному етапі розвитку людини її темп життя не дозволяє витратити багато часу на вибір одягу та його гармонійному поєднанні. Трансформація в одязі спрощує цю ситуацію, допомагає швидко змінити вигляд вбрання, освіжити, додати новизни, впевненості у собі.

Результати досліджень. Трансформація одягу – це здатність швейного виробу суттєво змінювати форму, силует, функціональне призначення та властивості за допомогою рухомої конструкції, тобто, це здатність одягу до видозмінення. Метою проектування багатофункціонального одягу є забезпечення багатьох важливих функцій життєдіяльності людини, так як він створений для динамічного способу життя та життєвих ситуацій, які характеризуються частою зміною подій. Трансформація одягу або зміна функцій одягу може здійснюватися за такою схемою:

1 – зміна функції на аналогічну функцію (наприклад: сукня – сукня, жакет – жакет);

- 2 – зміна функції на функцію зі зміщеними характеристиками (наприклад: сукня – спідниця, штани – шорти);
- 3 – зміна функції на функцію з різними характеристиками (наприклад: сукня – блуза);
- 4 – зміна функції на функцію з протилежними (інверсними) характеристиками (наприклад, сукня – комплект).
- 5 – поєднання вищеперерахованих функцій [7].

Трансформація поділяється на такі види, як: перетворення однієї форми в іншу; трансформація деталей всередині однієї форми. Процес перетворення може мати безмежний характер. Використання виробу з такими елементами, завдяки різноманітності, продовжує термін його використання [8]. Трансформація моделей одягу досягається шляхом використання роз'ємно-з'єднаних між собою деталей, що здатні від'єднуватися-приєднуватися, розсуватися-зсуватися, згортатися-розгортатися за рахунок таких скріплюючих елементів, як гудзики, кнопки, текстильна тасьма, зав'язки, шнури тощо. Це дозволяє видозмінювати модель одягу, надавати їй нових властивостей, змінювати її призначення та функції [7].

Відомо, що при виготовленні швейних виробів використовують різноманітні матеріали, асортимент яких постійно розширюється. В цих умовах стає все складніше підбирати подібні матеріали для виробу певного виду. В цей же час правильний, науково обґрунтований вибір матеріалів значною мірою визначає якість виробу, його зовнішній вигляд (форму, колір, формостійкість і формостабільність), зносостійкість, економічність виготовлення, можливість застосування сучасного технологічного обладнання тощо [1,2].

Слід зазначити, що для застосування в одязі трансформації потрібно брати до уваги такі властивості матеріалу, як: товщина, жорсткість, драпірувальність, міцність тощо.

Будь-яку форму деталей одягу можна отримати одним, двома, а іноді і трьома способами формоутворення. Кожен із способів має свої переваги і недоліки. При проектуванні швейних виробів використовуються всі способи. Вибір того чи іншого способу залежить від багатьох факторів: об'ємно – просторової та пластичної форми виробу, а також від властивостей матеріалів.

Топографічно виріб можна поділити на опорні та неопорні ділянки. Для надання форми опорним ділянкам верхнього плечового одягу (пальто, жакет, піджак) використовують всі основні способи формоутворення, проте для кожного із способів враховують різні властивості матеріалів.

Відомо, що для створення об'ємної форми виробу з жорстких синтетичних тканин доцільно використовувати конструктивний спосіб формоутворення із застосуванням таких формоутворюючих елементів, як: виточки, рельєфи, кокетки, які розташовані близько до центра опуклості, заправованих складок тощо.

Для м'яких тканин з натуральних волокон застосовують конструктивні технологічні способи формоутворення із застосуванням елементів: виточок, рельєфів, кокеток, що розташовані на відстані від центра опуклості, м'яких складок, зборок, фалд.

Більшість властивостей, які потрібно враховувати на етапах конструювання і моделювання при проектуванні одягу, збігаються з властивостями, які мають бути враховані на етапі його експлуатації. Це не випадково, оскільки на першому етапі створення одягу (де передусім вибирається конкретний матеріал для певного виду одягу) потрібно враховувати ті властивості матеріалів, які будуть проявлятися при експлуатації і тим самим створювати комфортні умови під час носіння виробу [2].

Кірсанова О. А. (доктор технічних наук, професор) розглядає взаємозв'язки між структурою форми швейних виробів та матеріалами, що її створюють. Щоб надати одягу форму певної конфігурації, потрібно із всього асортименту розмаїття матеріалів обрати лише ті, що за своїми фізико-механічними властивостями здатні забезпечити відповідність заданій формі та її утриманню [3, 4, 5].

Відомо, що основні елементи, які характеризують форму одягу, це є конструкція, матеріал, величина, маса, структура тощо. Матеріали, в свою чергу, впливають на форму одягу своїми естетичними показниками (зовнішнім виглядом тканини, фактурою кольором, оздобленням тощо) та своїми фізико-механічними характеристиками [6].

Залежно від форми виробу вибирають потрібний за властивостями матеріал. Так для масивних об'ємно-просторових форм одягу вибирають тканини з великою жорсткістю та товщиною. Для легких сорочкових тканин доцільно вибирати середньої об'ємної та малооб'ємної пластичні форми, оскільки вищевказані тканини мають малу жорсткість та добре драпіруються. Для вечірнього жіночого одягу часто застосовують легкі тонкі тканини, які створюють м'яку, не масивну тектонічну форму виробу.

Для костюмних тканин часто використовують чіткі силуетні форми, оскільки вони мають достатній рівень жорсткості для отримання заданої форми та високі показники релаксаційних характеристик, тому актуальним також є використання функціональних конструктивно-

декоративних елементів. Для блискучих плівкових матеріалів зазвичай використовують дуже прилеглий силует одягу з простими за конфігурацією членуваннями та мінімальною кількістю оздоблення, що створює обтічні тектонічні форми, підкреслює особливості фактури матеріалу [2].

Висновок. Відповідно до поставленої мети можна зробити наступні висновки: жодну властивість матеріалу не можна залишати без уваги, (товщина, жорсткість, драпіруемість, міцність тощо), адже найменше відхилення можуть вплинути на виріб в цілому; необхідно враховувати методи конструювання, спираючись на обраний матеріал та вид трансформації. Дані питання будуть детальніше розкриті в наступному дослідженні.

Література

1. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма. / Т.В. Ніколаєва - К.: Арістей, 2008. 340с.
2. Пашкевич К. А Проекування тектонічних форм одягу з урахуванням властивостей гканини . ПП « НВЦ «Профі»2015 – 102с, 106с, 110 с, 111с, 117с.
3. Кирсанова Е.А. Методологические основы оценки и прогнозирования свойств текстильных материалов для создания одежды заданной формы: дис...доктора техн.наук: 05.19.01/ Елена Александровна Кирсанова.- М., 2003.- 380 с.
4. Кирсанова Е.А. Прогнозирование структуры и свойств текстильных материалов для создания одежды заданной формы. / Е.А. Кирсанова – М.:ИИЦ МГУДТ, 2005.-Т 161 с.
5. Кирсанова Е.А. Конструкторско – технологические свойства современных материалов для женской одежды. / Е.А. Кирсанова , О.А.Белобородова // Юбилейная научно – техническая конференция: Тез. докл. респ. науч.- техн. конф / Уфимский технологический институт сервиса.- Уфа, 1996- С. 30-35.
6. Процик К.Л. Удосконалення процесу проектування форми жіночого плечового одягу з урахуванням властивостей тканин / К.Л.Процик, О.Я. Козацька // Вісник КНУТД. – 2008. № 5(43) – с. 122-126.
7. Хмельницький національний університет Технологій харчової та легкої промисловості. В.О. Привала, Л.В . Буханцова. Стаття Систематизація способів здійснення трансформації сучасного одягу. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/146/1/2.9.pdf>
8. Методи проектування одягу [Електронний ресурс] – Режим доступу :https://studopedia.su/11_16474_kostyum-yak-obiect-tvorchosti.html